

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/161461,Pamietnik-Basi-z-Syberii-do-Iranu-i-Libanu-Wojenne-tulacze-losy-Wandy-Barbary-Ko.html>
25.04.2024, 23:12

Pamiętnik Basi - z Syberii do Iranu i Libanu. Wojenne, tułacze losy Wandy Barbary Kociuby w wydawnictwach Archiwum IPN

Dyskusja o pamiętniku Wandy Barbary Kociuby – Warszawa, 29 marca 2022. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Maria Gordziejko – Warszawa, 29 marca 2022. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Dyskusja o pamiętniku Wandy Barbary Kociuby – Warszawa, 29 marca 2022. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Marzena Kruk, dyrektor Archiwum IPN – Warszawa, 29 marca 2022. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Ewelina Oleś i Marzena Kruk, dyrektor Archiwum IPN – Warszawa, 29 marca 2022. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Maria Gordziejko – Warszawa, 29 marca 2022. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Wojciech Kujawa (AIPN) – Warszawa, 29 marca 2022. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Wojciech Kujawa, Ewelina Oleś i Marzena Kruk – Warszawa, 29 marca 2022. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Dyskusja o pamiętniku Wandy Barbary Kociuby – Warszawa, 29 marca 2022. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

29 marca 2022 roku w Centralnym Przystanku Historia w Warszawie odbyła się dyskusja o wydawnictwach Archiwum IPN przygotowanych na podstawie wyjątkowego źródła historycznego - wojennego pamiętnika Wandy Barbary Kociuby. Autorka opisała w nim wojenną tułaczkę swojej rodziny - począwszy od deportacji na Syberię, poprzez ewakuację „szlakiem nadziei” do Iranu i Libanu, kończąc na emigracji do USA.

Podczas dyskusji dyrektor AIPN Marzena Kruk opowiedziała o losach Wandy Kociuby i okolicznościach pozyskania cennego rękopisu, w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci, do zasobu Instytutu Pamięci Narodowej.

Redaktor książkowych wydań pamiętnika, Wojciech Kujawa (AIPN), mówił o założeniach, jakie przyjął przygotowując wspomnienia Wandy do edycji i trudnościach związanych z pracą nad tekstem, natomiast Ewelina Oleś i Jacek Puchalski (Radio Gdańsk) opowiedzieli o pracy nad nagraniem audiobooka „Pamiętnik Basi”. Jacek Puchalski podzielił się też ze słuchaczami historią swojej rodziny, której doświadczenia wojenne były podobne do losów rodziny Wandy Kociuby.

W dyskusji wziął udział także syn autorki – Christopher Bik. Wyjątkowym gościem spotkania była Maria Gordziejko, którą losy zetknęły z Wandą Kociubą w Iranie. Pani Maria opowiedziała o deportacji swojej rodziny w głąb ZSRS i pełnej dramatycznych wydarzeń drodze do Iranu. Dyskusję poprowadził Andrzej Urbański (Radio Gdańsk).

Relacja ze spotkania na kanale IPNtv

Polecamy film Archiwum IPN o o Wandzie Barbarze Kociubie

* * *

Bogato ilustrowany pamiętnik zawiera nie tylko bardzo osobisty opis przeżyć młodej, wrażliwej dziewczyny, skonfrontowanej z grozą wojny, ale także zapis dramatycznych losów tysięcy Polaków z Kresów Wschodnich II RP.

Dotychczas ukazały się dwa wydania książkowe pamiętnika [„»Zamiast Twojego uśmiechu, Polsko, mamy łzy i uśmiech niedoli«. Pamiętnik z Syberii, Iranu i Libanu”](#) (wydanie drugie w formie albumowej) oraz audiobook pt. „Pamiętnik Basi” przygotowany we współpracy z Radiem Gdańsk. Obecnie trwają prace nad wydaniem pamiętnika w języku angielskim.

Wanda Barbara Kociuba urodziła się 28 września 1928 r. w osadzie wojskowej Wola Piłsudskiego, nieopodal Radziwiłłowa, w powiecie dubieńskim na Wołyniu, gdzie jej ojciec Wiktor, służący w 6. Pułku Ułanów Kaniowskich, otrzymał ziemię. 10 lutego 1940 r. cała rodzina Kociubów deportowana została do obwodu archangielskiego. Po podpisaniu układu Sikorski-Majski, ewakuowani z nieludzkiej ziemi, dotarli do bezpiecznej przystani w irańskim Isfahanie. Wanda nigdy nie powróciła do Polski – początkowo trafiła do Wielkiej Brytanii. Następnie, na zaproszenie sióstr ojca, rodzina Kociubów wyjechała do Stanów Zjednoczonych. W 1954 r. Wanda wyszła za mąż za Wiktora (Victora) Bika. Zmarła 31 maja 2017 r.